FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35206
Nom	Institucions jurídiques de la Unió Europea
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2017 - 2018

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1303 - Grau de Dret	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	Dobles Títols Facultat de Dret - Facultat d'Economia	1	Anual
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1303 - Grau de Dret	9 - Institucions Jurídiques de la Unió Europea	Formació Bàsica
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	1 - Assignatures de formació bàsica de primer curs	Formació Bàsica
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	1 - Assignatures obligatòries de primer curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CERVERA VALLTERRA, MARIA	65 - Dret Internacional 'Adolfo Miaja de la Muela'
JIMENA QUESADA, LUIS	55 - Dret Constitucional, Ciència Política i de l'Administració
REVUELTA PEREZ, INMACULADA	45 - Dret Administratiu i Processal

RESUM

L'elaboració d'aquesta guia acadèmica és fruit de la coordinació entre els tres departaments que imparteixen l'assignatura. Té un caràcter orientatiu, amb indicacions de mínims. Cada professor, segons la disciplina jurídica que inspire els seus coneixements, donarà l'orientació docent que estime convenient i, per tant, hi introduirà les alteracions pertinents.

1) Situació de l'assignatura en el pla d'estudis, altres assignatures amb què es relaciona, continuïtat amb altres assignatures …

"Institucions jurídiques de la Unió Europea" (d'ara endavant IJUE) és una assignatura que s'imparteix al llarg del segon semestre del primer curs del grau de Dret i de les dobles titulacions "ADE-Dret" i "Dret-Criminologia". Encara que depèn de tres departaments de la Facultat de Dret (el Departament de Dret Administratiu, l'àrea de "Dret Constitucional" del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política i de l'Administració, i l'àrea de "Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals" del Departament de Dret Internacional Adolfo Miaja de la Muela) és una assignatura transversal que interessa i s'aplica en totes les branques jurídiques. Des que en 1986 Espanya ingressà en les Comunitats Europees –precedent de l'actual Unió Europea– un nou ordenament jurídic, el Dret Comunitari Europeu, ara "Dret de la Unió Europea", conviu amb l'ordenament jurídic intern dels Estats Membres de la Unió i determina de manera substantiva el seu contingut material i el sistema de fonts del Dret, així com la seua aplicació i interpretació. A això cal afegir l'important espectre de matèries l'exercici de competències sobiranes de les quals ha estat cedit, en tot o en part, per l'Estat espanyol a la Unió Europea, la qual cosa implica que pràcticament la totalitat de les disciplines jurídiques del dret intern es vegen condicionades per les polítiques i el Dret de la Unió.

2) Breu descripció de la matèria, tipus de continguts i aplicacions possibles.

L'assignatura "Institucions Jurídiques de la Unió Europea" comprèn l'estudi del Dret de la Unió Europea (d'ara endavant UE). Aquest ordenament jurídic comprèn tant els aspectes normatius supranacionals que regeixen l'estructura i el funcionament intern de la Unió –el seu sistema institucional, l'ordenament jurídic europeu, el seu àmbit competencial–, com la relació d'aquesta amb els estats membres, però també amb tercers estats i altres organitzacions internacionals.

El programa de l'assignatura que es reprodueix més avall està estructurat en cinc parts (o unitats temàtiques –d'ara endavant UT- segons l'epígraf 6 d'aquesta guia):

En la primera part, s'estudia el procés de construcció europea des dels orígens fins a l'actual configuració com a "Unió Europea", després de l'entrada en vigor del tractat de Lisboa l'1 de desembre de 2009. En aquesta primera part també s'explica què és i en què consisteix la Unió Europea i com es produeix la distribució de competències entre la UE i els estats membres.

En la segona part s'explica el sistema institucional de la UE i es descriu la composició, la competència i el funcionament de totes i cada una de les institucions i els òrgans europeus.

La tercera part descriu i analitza l'ordenament jurídic de la Unió, el seu sistema de fonts i l'aplicació del dret europeu per la mateixa Unió i pels estats membres.

La quarta part estudia l'estructura judicial de la Unió i els procediments que permeten al Tribunal de Justícia de la Unió Europea assegurar el compliment i aplicació del Dret de la UE.

I la cinquena part estudia la competència i l'actuació de la UE en el pla internacional, tant pel que fa a la Política Exterior i de Seguretat Comuna (PESC) i a la Política Comuna de Seguretat i Defensa (PSD), com pel que fa a les relacions de la Unió amb altres organitzacions internacionals i amb tercers països, incloent-hi la política de cooperació i l'ajuda humanitària.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a cursar aquesta assignatura, és recomanable entre altres:

saber expressar-se correctament, oralmente i per escrit, en l'idioma en que s'imparteix la docència.

estar en condicions de llegir textos en idiomes oficials de la Unió Europea, com l'anglès o el francès.

manejar eines d'ofimàtica i, en particular, la plataforma Aula Virtual de la Universitat de València.

etc.

COMPETÈNCIES

1303 - Grau de Dret

- Conèixer l'origen, l'evolució i la situació actual de les institucions, dels òrgans i de les competències de la Unió Europea.
- Conèixer l'ordenament jurídic de la UE i la seua relació amb els ordenaments nacionals dels estats membres.
- Ser capaç d'identificar, procurar-se, manejar i analitzar els textos i els documents propis de l'assignatura.
- Capacitat per treballar en grup en el tractament i en la solució de problemes jurídics internacionals.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Aquesta assignatura té l'objectiu que l'alumnat adquirisca les competències següents com a resultat del seu aprenentatge:

- Coneixement de l'origen, l'evolució i la situació actual de les institucions, òrgans i competències de la Unió Europea. (Competència número 1 del formulari de verificació de la graduació de Dret, conegut com a "programa VERIFICA", p. 67).
- Coneixement de l'ordenament jurídic de la Unió Europea i la seua relació amb els ordenaments nacionals dels estats membres. (Competència número 2 del programa VERIFICA, p. 67).
- Capacitat per a identificar, procurar-se, manejar i analitzar els textos i documents propis de l'àmbit de l'assignatura. (Competència número 3 del programa VERIFICA, p. 67).
- Capacitat per a treballar en grup en el tractament i la solució de problemes jurídics propis de l'àmbit de l'assignatura. (Competència número 4 del programa VERIFICA, p. 67).

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La Unió europea: aspectes generals

Tema 1: El procés dintegració europea

1. Evolució històrica del procés dintegració europeu. 2. La creació de la Comunitat Europea del Carbó i de lAcer (SECA), i la creació de la Comunitat Econòmica Europea (CEE) i de la Comunitat Europea de lEnergia Atòmica (CEEA/Euratom). 3. Les reformes daprofundiment dels Tractats Constitutius. 4. Les successives ampliacions dEstats Membres. 5. Del Tractat de Niça al Tractat de Lisboa.

Tema 2: La Unió Europea.

1. La Unió Europea (UE): concepte i naturalesa juridicopolítica. 2. Els valors, els objectius i els principis fonamentals de la Unió. 3. La condició dEstat Membre. 4. La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i la seua eficàcia jurídica. 5. Ciutadania europea i participació en el si de la Unió. 6. Les cooperacions reforçades.

Tema 3: Les competències de la Unió Europea

1. Les competències de la UE: precisions conceptuals. 2. Fonament de les competències de la Unió: el principi datribució. 3. Categories i àmbits de competències. 4. Els principis que regeixen lexercici de les competències: subsidiarietat, proporcionalitat i suficiència de mitjans. 5. Els principis de solidaritat i cooperació lleial.

2. El sistema institucional de la Unió Europea

Tema 4: El sistema institucional (I)

1. El marc institucional de la Unió Europea. 2. El Parlament Europeu. 3. El Consell Europeu. 4. El Consell. 5. La Comissió Europea. 6. El Tribunal de Justícia de la UE: introducció.

Tema 5: El sistema institucional (II)

7. El Banc Central Europeu. 8. El Tribunal de Comptes. 9. Els òrgans consultius: el Comitè Econòmic i Social, el Comitè de les Regions. 10. Altres òrgans i organismes.

3. El Ordenament Jurídic de la Unió Europea

Tema 6: Les fonts del Dret de la Unió Europea

1. Caràcters generals de les fonts del dret de la Unió. 2. Els tractats constitutius. 3. Els actes jurídics adoptats per les institucions de la Unió. 4. Els instruments jurídics de la PESC. 5. Els Tractats internacionals. 6. Els Principis Generals del Dret de la Unió i les tradicions constitucionals comunes als estats membres.

Tema 7: Les relacions entre el dret de la Unió Europea i els ordenaments jurídics dels estats membres

1. Autonomia i primacia del Dret de UE. 2. Aplicació i efecte directes del Dret de la Unió. 4. Laplicació del Dret de la Unió pels Estats Membres. 5. El jutge nacional com a jutge de Dret europeu.

4. El sistema judicial de la Unió Europea

Tema 8: El sistema judicial de la Unió Europea

1. El Tribunal de Justícia de la Unió Europea (el Tribunal de Justícia, el Tribunal General i els Tribunals Especialitzats). 2. La competència contenciosa del Tribunal de Justícia de la UE: el recurs dincompliment; el recurs danullació; el recurs per omissió; lexcepció dillegalitat; el recurs per responsabilitat extracontractual 3. La qüestió prejudicial: la collaboració dels òrgans jurisdiccionals dels Estats Membres. 4. Els recursos de cassació i de reexamen. 5. El control judicial de la Política Exterior i de Seguretat Comuna. 6. La competència consultiva del Tribunal de Justícia de la UE.

5. Lacció exterior de la Unió Europea

Tema 9: Lacció exterior de la Unió Europea (I)

1. La UE com a subjecte de Dret Internacional. 2. La competència exterior de la Unió: abast, contingut i naturalesa. 3. La Política Exterior i de Seguretat Comuna: àmbit material, estructura i funcionament. 4. La Política Comuna de Seguretat i Defensa.

Tema 10: Lacció exterior de la Unió Europea (II)

1. Les relacions de la Unió amb les Organitzacions Internacionals i amb Tercers Països. 2. La política de cooperació i lajuda humanitària. 3. El Servei Europeu dAcció Exterior.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	60,00	0
Preparació de classes de teoria	30,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

Els estudiants hauran d'adquirir els coneixements teoricodogmàtics que conformen la matèria "Institucions Jurídiques de la Unió Europea", el contingut de la qual es recull en el programa inclòs en el punt 5 d'aquesta guia. Aquesta assignatura té assignada una càrrega docent de 6 crèdits ECTS (abreviatura anglesa de "sistema europeu de transferència i acumulació de crèdits") que es concreten en: 6 crèdits x 25 hores = 150 hores (RD 1125/2003, Art. 4.5).

Aquestes hores es distribuiran en tres tipus d'activitats que han de realitzar els estudiants:

- Activitats dirigides (fora de l'aula): 30 hores.
- Docència presencial (a l'aula): 60 hores.
    a) Classes teòriques: 30 hores.
    b) Classes aplicades: 20 hores.
    c) Activitats complementàries i exàmens: 10 hores.
- Treball autònom (fora de l'aula): 60 hores.

Al llarg del curs, tots els grups d'estudiants que cursen l'assignatura, a més de les activitats que el professor de cada grup propose als estudiants, es realitzarà una activitat coordinada pels tres departaments de què depèn l'assignatura, que realitzaran tots els grups. En particular, s'organitzarà un taller de maneig i consulta de recursos electrònics de la UE.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació

A- Prova/es escrita/es i/o orals, consistents en un o més exàmens que podran ser de tipus objectiu, incloure qüestions teorico-pràctiques i/o problemes.

B- Avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular i participació activa en les activitats presencials propostes, como ara la realització de pràctiques o la participació en tallers, l'elaboració i/o entrega de treballs, memòries/informes i/o presentacions orals sobre eixes activitats, de forma individual o col·lectiva, tot això prenent en consideració el grau d'implicació i esforç de l'estudiant en el procés d'ensenyança-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenrotllament de les dites activitats.

C- Avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència de l'estudiant a seminaris o visites a institucions; i, si és el cas, entrega de treballs, memòries/informes i/o presentacions orals sobre l'activitat realitzada, de forma individual o col·lectiva, tot això prenent en consideració el grau d'implicació i esforç de l'estudiant en el procés d'ensenyança-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenrotllament de la dita activitat.

D- Per a la realització de les activitats aplicades i complementàries, el professor de l'assignatura, podrà fer servir la metodología de L'Aprenentatge-Servei

Ponderació

A 70%

B + C 30%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- En orden alfabético:

  http://europa.eu

  ALONSO GARCÍA, R., Sistema jurídico de la Unión Europea, 2ª edición, Cizur Menor, Civitas-Thomson-Reuters, 2010.

  BAR CENDÓN, A. (ed.), Los Tratados de la Unión Europea, versión consolidada tras el Tratado de Lisboa de 13 de diciembre de 2007, Valencia, Tirant-lo-Blanch, 2010.

  BOU FRANCH, V.; CERVERA VALLTERRA, M., Normativa y jurisprudencia básica del Derecho de la Unión Europea, Valencia, Tirant-lo-Blanch, 2010.

  CHALMERS, Damian, DAVIES, Gareth and MONTI, Giorgio: European Union Law. Texts and materials, Cambridge, Cambridge University Press, 2010 (2nd ed).

GRAIG, Paul and DE BÚRCA, Gráinne: EU Law: Text, Cases and Materials, Oxford University Press, 2007 (4th ed).

MANGAS MARTÍN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D. L., Instituciones y Derecho de la Unión Europea, 6ª edición, 1ª impresión, Madrid, Tecnos, 2010.

Complementàries

- En orden alfabético:

http://cde.uv.es/

FERNÁNDEZ LIESA, C.R. ET ALII, Tratado de Lisboa: Análisis y perspectivas, Madrid, Dykinson, 2009.

GUTIÉRREZ ESPADA, C.; CERVELL HORTAL, M.J.: Adaptación al Tratado de Lisboa (2007) del sistema institucional decisorio de la Unión, su acción exterior y personalidad jurídica, Granada, Comares, 2010.